

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohányüzemekben.

A tintakazárok hajsza.

(*) A tintakazárság, Magyarország társadalmának e szegényfoltja, újabb nagy és nevezetes dolgot művel.

A dinasztia általában s Ferenc Ferdinánd trónörökösét különösen vette tolla hegyére. Nap-nap után jelennek meg a magyarországi liberális sajtó hasábjain hírek, karecolatok, vezércikkek, melyeknek célja nem más, mint a szeretetlenség, a bizalmatlanság konkolyának elhintése a nemzet és az uralkodóház között.

Bizonyos elemek érzik, látják, hogy Magyarország jövőendő királya erősen valóságos, mondjuk katolikus meggyőződésű férfi, ki érzelmeiből még magas állásában sem csinál titkot, ki lepton-nyomon kész egyháza elvei szerint cselekedni s ebben követi az erősen katolikus Habsburg-ház ősi, tiszteletreméltó tradícióit.

Mióta e tény nyilvánossá lett, azóta azok a piszkos tollak nem nyugosznak, mindent elkövetnek, hogy a nemzet érzékenységét a trónörökös személye s az uralkodóház más tagjai iránt felkeltsék.

Már az borzasztó krimen volt, hogy a trónörökös az osztrák Schulverein (eminenter katolikus egyesület) védnökségét elfogadta. Franciaországból kiülőzött szerzeteseknek egy kastélyát odaadta, hogy ott megvonják magukat.

Oroszországi utjára ifj. gróf Zichy

Jánost, a néppárt elnökét akarta magával vinni.

Mi természetesebb, mint hogy bizonyos jól kifejtett orrok menten megszagolták a „reakciót“, mely e tényekben megnyilatkozott, s azóta nem szünt meg a hajsza Szent István trónjának örököse ellen.

Mivel peng ma már eleséptel valami csupán a reakció ellen kiabálni, a kazárok feltűzték zászlajukra a nemzeti színű pántlikát, mert ez még hat a magyar gójkra.

Egyik sérelem a másikat követi. „A magyar állam paritásának negligálása“, „a Landsprache“ mind alkalmas jelszavak, melyek hangoztatása mellett háttérbe szorul a napkeleti nyelvöltögetés.

Igaz, hogy igazi magyar lélek mind ezekben semmi sérelmet hazája ellen nem talál, de hát ha sokszor mondják, csak ráfanyarodik, hogy elhiggye, miszerint tényleg Árpád országát sértegetik a dinasztia tagjai.

Még a magyar delegáció elnöke is jónak látta megnyitni beszédében életnei a mi jó öreg királyunkat, nem másért, csak hogy minél később jöjjön — Ferenc Ferdinánd.

Ismerjük már ezt a nagy lojalitást 1894-ből, mikor bizonyos görbe orrok ifjú tulajdonosai, hogy azt a jó öreg királyt „kioktassák“, kifogták a Bécsből visszatért Wekerle kocsijának lovait, mikor a Lloyd klubból az akkori liberális párt Da-

rányi, a jelenlegi miniszter vezérlete alatt kitéssékelte Kluen-Héderváryt, a királyi bizalmas emberét és miniszterelnök jelöltjét.

Ő Felsege bizonyosan kellő értékére szállítja ezt a nagyhangú jókívánatot.

A „Hazánk“ szombati számában ifj. Baross János országgyűlési képviselő emeli fel tiltakozó szavát a dinasztia ellen indított ezen hirlapi hajsza ellen, elárulván a titkot, melyre ez ideig a magyar zsurnalisztika görbe orru képviselői csaknem kivétel nélkül jónak látták reásütni, hogy t. i. Szalvator kir. hereg a múlt héten a Rákóczy-induló hangjai mellett emelkedett fel léghajójával a Margitszigeten s kalapját lengetve kiáltotta, napkeleti fülek által is hallható hangon, hogy: „éljen Magyarország!“

Mi, kik mindenben meglátjuk az isteni Gondviselés intező kezét, se nem esodálkozunk, se nem boszankodunk ezen, a magyar nemzet nevében üzött illetlen hajsza felett. Mi örömmel látjuk, mint veszi el a trónörökös erősen katolikus érzése nyomán feltámadt liberális harag bizonyos elemek esztét, hogy ily módon kelletlenül jobban és korábban árulják el azon érzelmeiket, melyek sem a magyar névre nem hízolgók, sem a dinasztia szemében nem bizalomgerjesztők.

Az elem, mely, hogy Belgiumban a katolikus kormányt megtörje, a szocialistákkal szövetkezve nem habozott antidinasztikus irányba terelni a fellázított

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

K i n c s.

A szomszédok, mialatt a kertben babráltak, olykor kinéztek az alacsony kerítésen az utcára. Csupa szokásból, vagy mert jól esett nekik a meggörnyedt derekukat kiegyenesíteni. Salátát plántáltak a friss, tavaszi szagu fekete földbe. Egy gyerek a kerítésen lovagolt, vesszővel a virágzó fűzfavesszőket csapkodta.

— Ni, — mondja egyszerre s elkezd nevetni. A zsidó már megint nyitogatja a boltot! Amazok is felkacagtak s ugyancsak dugdosták ki a fejüket. Az egész kerítés megtelt a kis öreg ember csodájára.

Oda se nézett az nekik, hanem, mint ki legjobban tudja a dolgot, kikapcsolta a barnára festett, régi módi szárnyas ajtókat. A fehér szakálla leért egészen a derekáig, olajbarna színű, erősen keleti arcán fölszállant valami. Finom, uri ruha volt rajta, de annak a tetejébe hirtelen magára rántott egy fakó, barna színű kaftánt. Lázasan, mintha a sarkába volna valaki. A tavaszi nap erősen tüzött be a füstös, szürke kis bolt-szobába, körül-körül ujjnyi vastagon hevert a por a fal mellé állított üres állványokon, az asztalon, mindenütt. A sarokba egy kikoptatott középtü, egyik lábára sánta nádszék szomorkodott.

A kis öreg ember füttyürészve tett, vett, rakosgatott, porolt. Egész csomó megriadt pók futott szerteszét a zaj nyomán, egy kis egér a két hátulsó lábára állott, úgy nézett kíváncsian körül, szimatolva. Hess te! — riogatta őket az öreg ember. Aztán kiült a boltajtóba s rágyújtott. Lönként felállt, a kezét dörzsölte, hajított jobbra, balra, mintha beszélgetne valakivel. Az ajtóban megint meghajolt: legyen máskor is szerencsém!

A szomszédok odaát nevettek és biztatták egymást: ugyan melyikójok menne át két krajcár ára krumplicukorért!

A gazda kiáltott rájuk:

— Ugyan ne töltsétek az időt ti haszontalanok! A dolog bántja az öreget, nem látjátok-e? Megvan a nagy háza, mindene, uri módon élhet tenni. De lássátok, azért csak visszakiavánkozik a szegény sorsába . . .

— A pénz elvette az esztét — mondta egy másik.

— A mióta a gyereke meghalt, — véle egy asszony. Gyönyörű szép kis leánya volt. Fehérbőrű, gyenge, mint a harmat. A nagy, fekete haja leért majd a sarkáig s olyan vastag volt, mint a karom. Egyszer aztán csak sorvadt. Az új házat éppen akkor építették, a nagy lutrit meg aznap látte meg az apja, a mikor a leány a teritőn feküdt. Csoda-e, ha megbomlott az öreg . . .

Hallgattak egy darabig.

— Oszti nem adott nekik az Isten másikat? — szólott megint egy újfent.

— Nem a egyet se . . .

— Ott pedig felférne tíz is? — nem volna sok az áldásból.

Állottak már végig a saláta palánták. A nap is csuszott lejjebb, egy aranyszín csik mutatta, merre bukott le, tulnan valahol messze, a bibices rétek mögött. A faluba füstölni kezdtek a kémények. Frissen pörkölt szalonnaszag áradt szét a levegőben, majd eloszlott, a füsttel a jegenyek fölött. A nagy háza is ráborult az alkonyat. Vörösen égtek az ablakok még, de a festett falakon árnyék kékellett és sötét volt a kis dohos bolt a nádtető alatt, mintha fekete arnyak kerengtek volna benne . . .

Az emberek kiültek a padkára vacsora után. Látták, a kis öreg zsidó behuzta már a szárnyas ajtókat, de világosság látszik ki a piszkos ablakon keresztül. Ott ül az ócska nádszék s furcsa papirost gyujtogat. Hosszúak különös papirosokat, a miknek egyik szegletét beletartja a gyertya lángjába. Fellobban az, ég, tisztán keresztüllátszik az ablakon.

Ugy gyujtogat meg egymásután négyet, ötöt. Játszik, mint a gyerek, — unalmában, — mondják azok. Pedig bizony holtig se unhatna rá a sok szép mindenére, a mivel telisded tele minden szobája. Drága szép képek, messze földről hozott drágaságok, a kisleány márványból talpig kifaragva. Vetve neki a selyem ágy, egy szoba külön az övé, — az övé, a ki már meg

munkások hangulatát, nálunk sem képes igaz érzelmeit megtagadni.

Ennek az elemnek szemében az uralkodó személye is csak addig tiszteletreméltó, amíg az vallásos érzelmeinek, katolikus meggyőződésének kifejezést nem ad. A mint ez megtörténik, kitzúzi a vörös zászlót, vagy legalább is éket próbál verni a nemzet és uralkodója közé.

Ahhoz, hogy ez az irány a kormányhoz közel álló magyar sajtóban is lábra kapott, semmi közünk, ezt intézze el Széll Kálmán az ő házi zsidáival a saját hatáskörében.

Mi a magunk részéről csak örülünk annak, hogy az uralkodó háznak ily módon is alkalmá van megismerni az ő igazi hű alattvalóit, azokat, kiknek ősei a pogány császárokért is tudtak adózni uralkodójuknak, nemcsak a verőfényes, de a borús napokban is, mert nem feledik az irás szavát: „Nincs hatalmasság, hanem csak az Istentől.“

UJDONSÁGOK.

— **A zirci választás.** A néppárt fél győzelmet aratott már Zircen. *Udvarny* Sándor, a párt jelöltje csak 30 szavazattal maradt kisebbségben a kormánypárt és függetlenségipárt egyesített szavazatai ellenében. A néppárti jelöltre ugyanis 772, *Hunkár* szabadelvűpárti jelöltre 419 és Éles függetlenségipárti jelöltre pedig 383 szavazatot esett. Amennyiben tehát abszolút többséget egyik jelölt sem nyert, *Udvarny* és *Hunkár* között pótválasztás lesz. Kétségtelen, hogy a pótválasztás *Udvarny* fényes győzelmével fog végződni, mert hisz a zirci kerület szavazó polgárai már rég belátták a néppárt tisztán keresztény irányzatú politikáját s hogy az általános választások mégsem a néppárti zászló jutott diadalra, az annak a lelkiismeretlen korteszelmeknek tulajdonítandó, melyről annak idején részletesen beszámoltunk. Majd meglátjuk,

halt. Az étel is behordatja neki az öreg minden nap. Legyen meg a része. Éjszaka is benézeget hozzá, alszik-e? — Lábuhegyen megy be, hogy csupa neveltség, a hogy a cselédei beszélnek. A feleségére is ráragadt ez a boldonság utólag felé, de ez nem is bírta sokáig. Az öreg aztán most kedvére tesz, a mit tesz. Egyszer kigyújtja a házat azokkal a papirosokkal.

Körül-körül egészen leszállott az este, sötét volt, az emberek a pipájukat szittták, annak a tüze piroslott, világított egy kicsit. Nagyot lobbant olykor a gyertya odaát. Látják ám, hogy egyszer csak nyílik a homályos kis ablak. Az öreg zsidó kihajol rajta, olyan féltelmes volt a fehér szakállával, hogy szinte megborodtak tőle amazok, még a lélegzetük is elállott. Dehogy nevettek volna, pedig olyan különös volt, a mikor kiszólt a semminek, az éjszakának:

— Jöhetsz már! —

A gyerekek se mertek nevetni. Nagy csön-desség volt, csak valahol messze ugatott aprózza egy kis őstorku kutya. Az öreg zsidó odaállott a nyitott ablak elé s a nagy nyárfának beszélt, mely ott feketélt előtte, hogy a galylya csak-nem verte a mohos tetőt. Csupasz volt még, kopaszon neredeztek az ágai.

Az öreg zsidó beszélt a semminek.

— Visszára mondtam az imádságot, a szent Thóra könyvét és te hallgattál meg, ki nem a Jehova vagy! — Egy darabot kértél a kis leányom fekete hajából, csak akkorát, mint a te-

a függetlenségipárt az ellenzékhez húzódik-e vagy, miként a múltban, a kormánypárthoz? A kormánypárt már megkezdte az alkut.

— **Bérmaut.** Megható nézni azt az őszinte örömet és lelkesedést, melylyel dr. *Városcy* Gyula megyés püspököt a hívek bérmautján fogadják. Valóságos diadalmenet az utja, melynek nyomán áldás, hithűség és szeretet fakad, és azok az örömkönnyei, melyeket a rég nem érzett boldogság öröme fakaszt a szemekből. Vasárnap reggel 8 órakor már Bakony-Sárkányban az egész község talpon volt, s örömperepe várta az apostolok utódát. Hívei seregétől körülve vonult a templomba, a hol a predikáció után kiosztotta a bérmálás szentségét. — Néhány órai ott időzés után Ondódra ment, a hol diszes bandérium fogadta jövetelét s a község zenekarának harsogása mellett ment a templomba, a hol szent beszédet tartván, megbérmálta a bérmálandókat. Utána a környékből összegyűlt papsággal a plebániára vonult, a hol megebédelt. — Délután 5 órakor Bodajkára vonult, a hol fényes kocsi-orán élén diszes bandérium fogadta. Mindenben mely meghatottságot keltett az a jelenet, midőn a határnál, a község 12 legöregebb férfija, öszfűrtű aggyastyánok — a patriarkok fogadták az apostolok méltó utódját. Alig maradt szem könny nélkül, midőn a felséges jelenetet szemlélték. — Bodajkon megpihent a püspök, hétfőn reggel a korai órákban misézett, mely után kiosztotta a bérmálás szentségét. A szent szertartások után Csókakeőre vonult. A határban a falu bírása üdvözölte. Örömkönnyei sillogtak szemében, midőn elmondta, hogy 1890. óta most először részesült községük abban a szerezésben, hogy a katolikus hívek megyés főpásztorukat üdvözölhetik. A bérmálás elvégzésével a plebániára vonult, ott fogadta az iskolás gyermekeket. Egy iskolás gyermek kedves, szívhez szóló üdvözlő beszédben szólott a főpásztorhoz, a melyre a püspök azzal a szívet-lelket megragadó modorban felelt, a melylyel annyira meg tudja nyerni a lelkeket. Csókakeőről visszament Bodajkára, a honnan ebéd után Csurgóra hajtattott át, hogy az apáca-zárdát és iskolát megtekintse. — Ma Balinkán és Isztiméren van Ő Méltóságát, a honnan holnap Iszka-Szt.-Györgyre megy, majd holnapután Csoóron keresztül visszaérkezik székvárosába.

— **Külföldi ciszterci tanár.** Örömmel olvastuk a Magyar Tudományos Akadémia jutalmazottainak diszes névsorában dr. *Varga* Domján egri tanár nevét, a ki „Magyar kodexek forrásai“ című tudományos munkájával az Ipolyi jutalomdíjat elnyerte. Őszintén gratulálunk a fiatal tudós szép sikeréhez.

nyerem. Elvitted és én abból építettem a nagy házamat. . . Minden sikerült akkortájt, a kis újjamból is pénz hullott és én mondtam buzdón az imádságot, nem úgy, mint a Jehova tanította, de úgy, a hogy te tanítottál, a kit nem merlek néven szólítani! Jöttél aztán megint. Egy rózsát kértél a kis leányom arcáról. . . El is vitted egy csunya, fergetes napon a nyitott ablakon loptad ki, de hogy úgy meg is feledkeztünk róla, becsukni az ablakot! — Hideg szél fujt és ő maga volt benn a szobában. . . Se az anyja, se én sehol, a cselédek is oda mind. Ha százan lettünk volna, akkor se győztük volna szedni a pénzt, a mely hullott, — mint a zápor. . .

Hát elvitted a rózsákat és elvitted őt magát. . . Úgy elvitted, hogy a nagy Isten se adhatta vissza többé, mert hisz elfelejtettem, hogyan kell nem visszajárni mondani az imádságot, hogyan kell ő hozzá imádkozni, — elfelejtettem, elfelejtettem. . .

Mit ér a pénz, a pénz és mindig a pénz. . . Kinek, minnek? — Az élet elvész és az én lelkeimért csak fizetésért fognak imádkozni! . . . Nevetett, furcsán, míg a köhögés meg nem akasztotta benne.

— Hát ne imádkozzanak a pénzemért se! . . . És a gyertya lángjánál egyenként égette el azokat az új kék papirosokat. . .

Mányiné Prigi Olga.

— **Gutenberg-ünnep.** A magyarországi könyvnyomdászok és betűöntők székesfejérvári fiókja folyó évi május hó 31-én (szombaton) a szak-egyesület új helyiségében (*Rózsás-féle* vendéglő, Városház-köz) Gutenberg arcképének telelezésével egybekötött háziás jellegű táncestélyt rendez. — Belépti díj: személyenként 80 fillér. Család-jegy 2 korona. — Felülfizetésekközzel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. — Kezdetpontban 9 órakor. — A zenét *Pozsár* Pista zene-kara szolgáltatja. — Az ünnepély műsora a következő: 1. „Elnöki megnyitó.“ Tartja: *Kovács* J. Adolf. 2. „Telelező-beszéd.“ Tartja: *Novák* B. József. 3. „Szenvedő hölgy“ Gyulai Páltól. Szavalja: *Kokály* Etelka. 4. „Gutenberg albumába“ Vörösmartyól. Szavalja: *Ványi* Zsigmond. 5. „Sajtó és a betűk“ Morócz Jenőtől. Szavalja: *Fodor* Ferenc.

— **Halálözás** *Sipos* Orbán ciszt. r. áld. teveli plebános, ki több éven keresztül a székesfejérvári főgimnáziumban is tanított, tegnapiélt 48 éves korában *Tevelen* (Veszprémm.) tüdővészben meghalt. Gégéje már régebben meg volt támadva. *Sipos* Orbán több éven át városunkban is tanárkodott, tanítványai most is örömmel beszélnek lelkes előadásairól. Az örök világhosszág fényeskedjék neki!

— **Előadás a siketnémákról.** Igen előkelő közönség töltötte meg szombaton este a helybeli főgimnázium dísztermét. Miután *Verges* Tamás tanító, a helybeli siketnéma tanfolyam vezetője bemutatta *Klís* Lajost, a váci siketnéma intézet h. igazgatóját a közönségnek, ez utóbbi megkezdte az elméleti ismeretese felolvasását, amelynek nemcsak a tárgy érdekessége és nemes karaktere, hanem a fölolvásónak megnyerő megjelenése és kellemes organuma is biztosították a szép sikert. A siketnémaság okairól kezdte, azután rátért e baj gyógyításának módjaira, a siketnémák testi és szellemi tulajdonságaira, azután az iskolázatásukra és ennek révén egy kis statisztikát is mutatott be, amelyből csak mutatóképpen adjuk a következő számokat: a XVI. században kezdte legelőször oktatni a siketnémákat egy Benedek-rendű szerzetes. Az első intézet Párisban 1770-ben, a második Lipcsében 1778-ban nyílt meg, Németországban a siketnéma intézetek száma 92, Magyarországon 11, mely utóbbiakban a múlt évben 554 nyert oktatást. Magyarországon jelenleg 19724 siketnéma van. A minden ízében érdekes felolvasást a közönség zajos tapsallal köszönte meg, a mely után *Gácsér* József siketnéma intézeti tanár mutatta be az öt kis tanítványon a tanítás eredményeit. Megjegyzendő, hogy egyik sem volt az ő tanítványa, és nem a legjobb tanulók hozták magukkal, hanem a közepeseket. Az eredmény bámulatos volt. Nem egy hölgy szemében láttuk megcsillanni a meghatottság könnjét, amint a siketnémákat egészen érthetően, folyékonyan, értelmesen beszélni hallották. Hála azoknak, akik azon fáradoznak, hogy szegény siketnéma embertársainkat a társadalomnak visszaadják! Az érdekes bemutató után *Klís* h. igazgató a nemes cél nevében köszönetet mondott az ügy pártolásáért városunk poigármesterének, *Szenczy* Győző főgymn. igazgatójának, *Alaghy* Dezős isk. elnöknek, *Rutsek* Imre s. tanfelügyelőnek stb. Végül *Verges* Tamás tanítónak, a ki lelkes buzgalommal és sok-sok utánjárással fáradozott az előadás sikerén.

— **Lögyakorlat éles töltevényel.** A cs. és kir. 69. gyalogezred tartalékos legénysége f. hó 31-én Zámoly község határában éles töltevényekkel harcászati lögyakorlatot tart. Az övintézkedést az illetékes hatóság foganatosította.

— **Eljegyzés.** Gabrielli Ilona és Rédl Zoltán vasuti hivatalnok Lepsényben jegyesek.

— **Céllövészet.** A „Polgári lövőde“ vasárnap látogatott volt, a mi egyrészt a kedvező időjárásnak s e mellett a honvéd zenekar szereplésének tulajdonítható. A céllövészet is szép közönséget vonzott a lövőterek elé s a nagy érdeklődés mellett lefolyt verseny győztesei lettek *fegyvernél*: I. díj ld. *Csapó* István (4-es), II. díj lfj. *Csapó* István (3-as), III. díj lfj. *Tógl* Gyula (3-as), IV. díj *Kovács* Károly (3-as). *Pisztolynál*: I. díj *Binder* Béla szeg, II. lfj. *Csopir* István 4-es, III. díj lfj. *Fiath* Imre 4-es. A tekeverseny folytatódik. Itt említjük meg, hogy Pünkösdi vasárnapján zene nem lesz, de hétfőn katonazene, céllövészet és tekeverseny.

— **Köszönetnyilvánítás.** *Felmayer* Juliska esküvője alkalmából a városi szegények javára 100 koronát volt kegyes adományozni, melyért fogadják a szegények nevében hálás köszönetemet. — Szükséfejérvár, 1902. máj. 12-én. — *Reé* Istvánné s. k. a jót. nőegylet pénztárosa.

Ugyancsak fennvezett úrnő a szegények közötti azonnali kiosztásra 100 koronát juttatott. Ezen adományért köszönetet mond *Reé* István főkapitány.

— **Kecskeméthy büntetése.** Az eddigi vizsgálati adatok szinte kétségtelenné teszik, hogy *Péter* Vince, a megszökött vasuti munkás büntetése még mindig nyomozó, a vizsgálat érdekében azonban ez ügyet jelenlegi stádiumában nem ismertethetjük.

— **Összeférhetlenségi ügy** A képviselőház állandó összeférhetlenségi bizottsága gróf *Andrássy* Tivadar elnöke alatt szombaton d. u. 5 órákor ülést tartott. A bizottság *Koller* Tivadar, a rácalmási kerület országgyűlési képviselőjének összeférhetlenségi ügyét tárgyalta. A nevezett képviselőt a pénzügyminiszter az 1902—4. évekre a sárbogárdi kerület egyenes adóikivét bizottságába helyettes elnökévé nevezte ki. A képviselőház állandó összeférhetlenségi bizottsága ezt az állást összeférhetlenné nyilvánította az 1901: XXIV. t.-c. első szakasza alapján s egyben felhívta a nevezett képviselőt, hogy összeférhetlenségét nyolc nap alatt vagy megszüntesse, vagy pedig képviselői mandátumáról lemondjon. *Koller* ennek következtében az elnöki tisztségről már lemondott.

— **Államsegély.** A kereskedelemügyi miniszter a vallás-és közoktatásügyi miniszterrel egyetértően a moóri iparos tanonciskola részére 300 korona államsegélyt engedélyezett.

— **Esküdtök összeírása.** A hatóság az esküdtök összeírása tárgyában a következő hirdetményt bcsajátotta ki: Az esküdtörősről szóló 1897. évi XXXIII. t.-c. életbe lépését tárgyában kibocsajtott 1898. évi 94179/1898. számú belügyminiszteri körrendelet értelmében, az esküdtök alapajstromának elkészítése folyamatba tetetett, mihez képest értesitem a t. közönséget, hogy a város területén lakó minden férfi, ki magyar honos, folyó évben legalább 26-ik életévét betölti, a magyar nyelvet érti, ezen irni és olvasni tud, évenként legalább 20 korona egyenes állami adót fizet, a mennyiben pedig időleges adómentességet élvez, 20 korona egyenes állami adónak megfelelő értékű vagyonnal bír, vagy adózásra való tekintet nélkül köztisztviselő, lelkész, magyar tudományos akadémia tagja, tudor, okleveles tanár, ügyvéd, mérnök, építész, hajóskapitány, gazdaság, gyógyszerész, vegyész, erdész, bányász, tanító, sebész, állatorvos, — továbbá az, aki felsőbb művészeti, vagy más felsőbb szakiskolát végzett, — végül a ki a középiskolai záróvizsgát letette f. évi május 16—20-ik napjain mindenkor délelőtt 8—12 óra között, a városház nagytermében, az alapajstromba való felvétel végett az összeíró bizottság előtt személyesen vagy meghatalmazott által megjelenhetik.

— **A vásártér rendezése.** A városi tanács kiegészítve magát szakértőkkel tegnap délután helyszíni szemlét tartott a vásártéren s ez alkalommal elhatározta, hogy a vásártér keletéről nyugot felé szelő csatornának teljes, a másik csatornának pedig a középső hidig terjedő részének beboltozását hozza javaslatba a közgyűlésnél.

— **A megyei közigazgatási bizottság** ma délelőtt 10 órákor *Fiáth* Pál báró főispán elnöke mellett tartott ülésén a közönséget közelebből érdeklő ügy nem került szónyegre. A szakreferensek betérjették statisztikai kimutatásait az ügymenetről. Közegészségügyünk, az állategészségügy kielégítő, annak elszomorítóbb az adóügy, mert dacára annak, hogy a múlt hóban 1.238.437 k. 21 fl. kincstári követelés folyt be, a hátralék mégis 1.546.161 k. 14 fl.

Iskola utca 10 sz. házban egy 4 szobás földszinti lakás és egy 5 szobás lakás az emeleten kellő mellék helyiségekkel augusztus 1-re kiadó. Feltételek ugyanott az emeleten.

— **A kereskedelmi iskola érettségi bizottsága.** Mint a hivatalos-lap közli, a helybeli felső kereskedelmi iskola érettségi vizsgálatihoz miniszteri biztosul ismét *Fritz* Péter küldetett ki.

— **Ló-díjazás** A Fejérmegyei Gazdasági Egyesület által rendezett ló-díjazás f. hó 10-én d. e. 9 órákor tartott meg a vásártéren gróf *Czirák* Antal elnöke alatt. A zsűri a következő tagokból állt: dr. *Burchard-Béla*vári *Rezső*, *Brachfeld* Lajos, *Bognár* József, gróf *Csáki* Árpád, *Dettrich* Zsigmond, báró *Fiáth* Pál, *Kaldorovits* Árpád, *Orbán* Ottmár és báró *Trauttenberg* *Frigyes*. Elővezette lett 53 ló, ezekből I-ső díjat nyertek (5 aranyat): *Raab* István (Sár-Szent-Mihály), *Id. Osváth* István (Soponya), *Balás* Ferenc (Soponya) — II-ik díjat nyertek (4 arany): *Szabó* Sándor (Soponya), *Szolja* Mihály (Soponya), — III-ik díjat nyertek (3 arany): *S. Kovács* József (Soponya), *Boros* István (Soponya), és *Rostási* József (Füle), — IV-ik díjat nyertek (2 aranyat): *Bartos* János (Káloz), *Hajda* János (Soponya), *M. Molnár* József (Moha), *Boros* István (Soponya), *Vörös* István (Soponya), *Pap* Mihály (Sár-Keresztes), *Rostási* József (Füle) és *J. Berki* István (Polgárdi).

— **Majális.** A pátkai önkéntes tüzoltó egyesület saját pénztára javára folyó évi május hó 19-én a Géza-major melletti térségen majális rendez. A mulatság délután 4 órákor kezdődik. Beléptidij személyenként 40 fillér. Felülízetések költséggel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

— **Rendőri hírek.** *Zucker* Mátyás, vallására nézve zsidó, eredetire nézve galíciai, foglalkozására nézve pedig könyvrodalomgyűjtő. Mióta megszalasztották Galiciából, el, mint hal a vízben, ehhez joga van minden napkeletnek. Mikor pedig a rendőr ezért *Reé* főkapitány elé vezette, a szivereható rendőri intelem után esküdözött égre, földre, hogy távozik mindörökre, meg azonban nem tette. Az egyik sorompón kiment, a másikon bejött. Ekkor aztán a rendőr ismét elcsipte s két napra megintvitálta a rendőrség a galíciai állatkákkal benépesített zárkájába. — **Az elitellé lapszerkesztő.** *Tudvalevőleg Simli* Mariskát kiutasították Budapestről. A kisasszony a kényszerutlevéllel el is ment a Ferenc-városi állomásig, ott aztán visszafordult. A szemfüles rendőr ezt észrevette s jelentette a kapitányságnak, hogy „*Simli* Mária fejérvári újságíróné” visszatért. Tíz nap elzárásra itélték ekkor, a mely itéletet a III. foku hatóság is jóváhagyta s a toloncházban töltött kedves emlékü napokkal kitöltözött vette. — **Sikkasztó postamesternő.** *Okler* Józsa acsai postamesternőt, akit mintegy 1500 korona elikkasztása után állásától elcsaptak, a vizsgálóbírói rendeletére a budapesti rendőrség letartóztatta.

— **Tolvaj fű — orgazda anya.** Tegnap este 7 óra után *Goldstein* Ljodor divatár kereskedő egy csomagot kiltott *Téri* József realiskolai tanár Sas-utca 11. sz. a lakására. A csomagot *Nyakas* Imre mindenes vitte. *Téri* tanár lakásáról ebben az időben egy 100 k. értékű női arany óra gyöngy láncsal eltűnt. A csendőrség kérdőre vonta az alig 13 éves *Nyakas* ki, eleinte elég nyakas volt a tagadásban, később azonban bevallotta a bűnét, a mire a rendőrség tovább nyomozott, házkutatást tartott a fiu szüleinek Rác u. 21 sz. alatti lakásán s az édes anya bár eleinte tagadta, hogy fia üzemeiről tudomása van, később a padlásról s egyéb rejtkehelyről előadta a Goldsteinől lopott különféle divatárú cikket. A vallás során kiderült, hogy a fiu lopta el f. hó 1-én a cselédnek két arany gyűrűjét is. Persze a fiu mint tolvaj, az anya mint orgazda került börtönbe.

— **Az alispán ur figyelmébe.** F. hó 7-iki lap-számunkban *Balogh* Sándor pázmándi főtanítót a nyilvánosság előtt vontuk kérdőre a községi faiskola kezeléséről történt lemondása miatt. A főtanító válasza szomorú szinben tünteti fel a vaáli főszolgabírói s a pázmándi jegyzői hivatalt s a közérdek kívánja, hogy *Huszár* Agost alispán hivatalból korrigálja meg ezt az ügyet. A főtanító válasza a következő:

Tekintetes Szerkesztő ur!

Becsés lapja 51. számában „Néhány szó a járási faiskola-felügyelőkről” című közleményben rólam lévén szó, semmi esetre sem hagyhatom

ezt válasz nélkül, Önmagamát nem igazolom, csak a tényállást röviden megvilágítom s hogy eljárásom, midőn én a községi faiskola kezeléséről lemondtam, helyes volt-e, mások ítéletére bízom.

Fejérmegyei törvényhatósága a községi faiskolákról és fásításokról szabályrendeletet alkotott. Ezen szabályrendelet 21. §-a a vaáli és fejérvári járások területére 2—2 járási faiskolai felügyelőt rendel. Az eddigi felügyelő mindegyik járásban megvolt, tehát a szabályrendelet értelmében a II. felügyelői állást kellett szervezni.

A szabályrendelet szerint a felügyelőt a járási főszolgabírói felterjesztésére az alispán nevezi ki s a kinevezésnél meghallgató a kir. tanfelügyelő is. Járási faiskola felügyelőnek szakképzett és a faterjesztés körül érdemeket szerzett tanító nevezendő ki.

En, a ki Pázmánd községi faiskolájt 14 éven át majdnem díjtalanul kezelttem, ez idő alatt a gyümölcsfa-tenyésztést a községi lakosságával oly annyira megkedveltettem, hogy ma már nemcsak termőképes gyümölcsösök vannak, hanem évről évre szaporodnak a gyümölcsfákkal tele ültetett kertek száma; továbbá, mivel 1900. évben a faiskola mintaszertű kezeléseért és a faterjesztés előmozdításáért a magyar földhitelintézetől 200 korona jutalmat, a földmívelésügyi miniszter irtól elismerő oklevelet kaptam, természetes, hogy igényt tartottam a vaáli járás II. faiskola felügyelőségére annál is inkább, mivel a gyűrűi tanító, *Trexler* I. faiskola felügyelőn kívül, tudommal a vaáli járásban egy tanító sincs, a ki a kinevezésnél megkívánható szakképzettségét — a gyümölcsészeti tanfolyam elvégzésével — igazolni tudná.

A faiskola szabályrendelet értelmében a vaáli járás főszolgabírája f. évi február hó 25-ikén, a járás II-ik faiskola-felügyelői állásra március 3-ig bezárólag pályázatot hirdetett.

A pályázati hirdetményt — mivel csak tanítók pályázhatnak — járása minden községenek megküldte az előjárásokhoz azzal az utasítással, hogy azt a tanítókkal közöljék. Minden községi előjárás megtehető, csak egyedül a pázmándi nem. En csak március 11-ikén értesültem arról, hogy a felügyelőségére pályázat hirdettetett. Elmentem a községi irodába e végett tudakozódni, de Váradit jegyzőt nem találtam otthon, a bíró és segédjegyző pedig nem tudott az ügyről felvilágosítást adni. Végre is 2 nap múlva hazajött a jegyző s kezembe került a pályázati hirdetmény, mely ekkép volt elintézve: „Közhirre, irattárba, Váradit.” — „Közhirre!” Kicsit furcsa dolog! Micsoda közhirre tétel az, mikor semm a érdekelt fél, — önmagam — sem pedig bíró és segédjegyző nem tudnak róla? ! It tisztan átlátam, hogy irányomban ez mily rosszakaratu eljárás, hogy itt tiszta számítás és tervszerűleg előkészítve van minden: a pályázatról nem értesítenek, hogy ne pályázhassak. Ezen kiszámított mulasztásért én panaszt emeltem a járási főszolgabírónál, de panaszzomat — a nélkül, hogy engemet meghallgatott volna, — röviden félretette azon indoklással, hogy „az előjárásot mulasztás nem terheli.”

Most kérdem: ha a pályázatról engemet nem értesítettek, amint azt tenni kellett volna, a bíró és segédjegyző meg nem is tudtak, mert a segédjegyző március 11-én, midőn e felől kérdezőködtem azt tanácsolta, hogy tudakozódjam a főszolgabírói hivatalnál — erre tanak is van, „közhirre” lett a pályázat téve, mint annak hálapajára van írva? Nem terheli-e itt mulasztás senkit? Nem kicsinált dolog volt-e ez?

Hogy a főbíróhoz ez ügyben beadott panaszzomat félretették, — ezt én már előre tudtam, mert hisz a pázmándi jegyzői irodában megmondták, hogy az ügy leszen elintézve, a hogyan „mi akarjuk!” Azért eme végzés kézbesítésére már el is határozottatott, hogy ha az le fog érkezni a főbírói hivatalból, az előjárók be fognak rendelkezni a irodába s engemet is le hivatalnak, s ünnepélyesen fog a segédjegyző által a „hallgatóság előtt” felolvastatni, hogy a főbíró panaszzomat félretette. Így aztán szolgáljon ez intésül mindenknek, hogy oda panaszt írniába fordulnak, mert arra tudunk ám „mi” jelenteni. Ugy is lett! A „hallgatók”, hogy mi ürtüg alatt, nem tudom, de husvét másnapján behívtattak, utóljára a kisbíró hozzám jött azon üzenettel, hogy levelem van, menjek az irodába. Ittak előre a medve bőrére, de én a számítás kereszttül huztam. Az üzenetre: én azt válaszoltam: „irni, olvasni tudok;

küldjék fel lakásomra a levelet, aláírom és el is olvasom." A puska így csúttörtököt mondott, nekem pedig másnap lakásomon kézbesítettet a végzés.

Dacára, hogy ily eljárást tanusítottak velem szemben, még mindig hittem, hogy nem mellőzöttem, mivel még f. é. január hóban kérelmeztem Szilts Jenő főbíró úrnál, ha tekintetbe venné a faterenyésztés körül szerzett érdememet, annak idején pártolólag terjesztene fel az illetékes helyre; egyben pedig mellékeltem igazolásul a kir. tanfelügyelő urnak hivatalos levelét, a melynek kíséretében kaptam annak idején a tanfelügyelőség útján a jutalmat és elismerő oklevelet. Választ erre nem kaptam, de f. hó 3-án visszaérkezett okmányom azon értesítéssel, hogy „a faiskola-felügyelői állást az alispán ur másnak adta."

Ez engem szintén egy cseppet sem lepett meg, mert én — mielőtt az alispáni kinevezés megtörtént volna — már április 10-én tudtam, hogy a szakképzettség, hosszas gyakorlat, az érdem ez mind számít, ez ügyemben nem vélelik, más leszen kinevezve. Ugy is lett! Itt kétségbe vonom, hogy januárban a főbírói hivatalhoz beadott okmányom fel lett volna terjesztve az alispán urhoz, mert csak így volt elképzelhető a mellőzés. Ha kivélem csak egy is volna a járás területén, a ki gyümölcsészeti tanfolyamot végzett volna, tehát szakképzettségét igazolhatná, nem szólnék semmit a kinevezéshez, de a szakképzettségnek és érdemnek ilyenén mellőzése: az igazság arculcsapása.

Ily eljárás és tervszerűen előkészített mellőzés után kérdem: helyes volt-e eljárásom, hogy én a faiskola kezeléséről lemondtam? Erre csak „igen" lehet a felelet.

En Pázmándon 14 éven át kezeltam a faiskolát; abban minden néven nevezendő munkát az iskolás gyermekek végeztek, csupán a kapálást és karroverést teljesítette a munkás. A község lakossága a gyümölcsfaterenyésztést megszerette, most már szívesen ülteti a fát és ápolja azt, a miről ez előtt szó sem volt. A faterenyésztésben magam mentem elő példával. A tanított lakáshoz tartozó 1 1/2 hold kertemet saját költségemen vettem körül élő sövénykerítéssel, s abban 102 db. most már nagyobbbrészt termő gyümölcsfa található.

Az általam kezelt faiskolát a közel szomszéd községekből is felkeresték. Ki tudom mutatni, hogy csupán egy községbe sziz darabon felül vásároltak. Ez idén is Veréb, Nyék, Martonvásár, Lovasberény, sőt Acsáról is jöttek vendökök, főleg körtét öhajtottak, azonban ezt már nem kaphattak, mivel a helybeliek is ezt vitték tulnyomon, első sorban pedig a helybeliek szükséglete elégtendő ki. A faiskolában ma is található több száz darab 3—4 éves nemes fa.

A múlt évben alakítottam egy, hat éves forgóra boszított egészen új faiskolát s abba a múlt tavasszal 1772 db. a múlt őszszel 200 db. összesen 1972 db. csemete lett kiültetve szintén az iskolás gyermekek által. Ebből a dió, mandula, szilva kivételével, a csemeték alma, körte, cseresznye, ringló, sárga-barackkal még a múlt nyáron nemesítve is lettek, a melyek most gondozás nélkül vannak. Található még az általam kezelt faiskolában mintegy 3600 darab egy-két éves magcsemete. Azonkívül az őszszel még szintén a gyermekekkel vettem 1/2 kiló vadkörte, 1/2 klg. alma-, 5 klg. szilva- és 2-3 klg. vades-cseresznye-magot, a mely vetés most május folyamán fog kikelni. Ez található a pázmándi faiskolában. Nem tudom, van-e három község, a melyek faiskolájában egy üttvéve ennyi készlet volna?

Ez idei tavaszon szintén több száz magági csemetét szándekoztam kiültetni, azonban ez a velem szemben tanusított eljárás miatt elmaradt, kárára egy községnek és szépen fejlődő közigazdasági ügyének. — No de kicsinyes dolgok ezek, felesleges is ilyenről beszélni, mert ha szó esnék is a mulasztásról, van még tinta, toll, papír, ismét tétetik az ügyről „az igazság érdekében" egy jól praeparált jelentés, a melyben az igazságot nagytö üveggel kell majd keresni.

Végül még egyet. Azt mondhatná valaki, ha én a község érdekében dolgoztam, bizonyára meg volt a díjazás is érte, mert a munka arányában van a fizetés. Igen, én 1898. óta a község pénztárából a faiskola kezeléséért 10 frtot kaptam, ez bizonyára nem olyan összeg, a melylyel telán a fáradság jól meg lett volna fizetve.

Ez mellékes volt reám nézve. Céлом az volt, hogy e községben a gyümölcsfa-tenyésztést meghonosítsam, a mi már nagyrészt sikerült is, a mit szavak helyett bizonyitanak a már nagy mennyiségben az udvarokon és kertekben található gyümölcsfák.

Tehát szolgáltam-e a község ügyét s hogy a történet után mindazoktól visszalépv, helyesen cselekedtem-e? ezt most már a közvélemény ítéletére nyugodtan bízom.

Pázmándon, 1902. május 11.

Balogh Sándor.

Szőlőoltványok

szokványminőségben.
A legkitünőbb 42 bor- és csemefajtájokban fajtisztán teljes jótállással.

Élőkerítés

Gleditschia csemetek és magvak
Uradalmaknak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Óriás tövell, igen gyorsan fejlődő sötényűnyű. Ez az egyedül, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem báltoznak át. Minden rendezéshez napokkal ellátott útvesztői és kezelési útmutató mellékeltek. Ezer csemete elég 200 méterre. — Ár 6 forint.

Diócsémék

Óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyésztése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt. A zine- és nyáronmatti fűfűgyekek ingyen és bérmentve kiültetik mind a rendezési kötelezettség nélkül. Az árjegyzéken kívül meg egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt eméren ingyen és bérmentve kiültetni kéri, mely minden az a ház, vagy család a hol annak területét beszárazta ne fordították, városban, faluban, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is igen érdekében áll, kik rendeltel semmit sem akarnak, mert benne számos oly közönyök foglaltnak, melyek mindenkinek nagy szolgáltatást tesznek. Cim:

„Ermelléki első szőlőoltvány-telep"
Nagy-Kánya u. p. Székelyhid.

ÓRA JAVÍTÓ MŰHELY

Ungvári J., Kossuth-utca 2. sz.



Elvállal mindennemű óra javításokat jótállás mellett. Inga és fali órák javítása végett elegendő egy levelező-lapon értesíteni, óra javító műhely Kossuth-utca 2. sz. cim alatt és azt a háztól elhozatom.

Mészáros Miklós

m. kir. szabad. osztálysorsjegy-főelárusító

Budapest, VIII., József-körút 22—24. sz.

Ajánlja a m. kir. szab. osztálysorsjegyek közvetlen beszerzését főelárusítójából

1/8	1/4	1/2	1/1	Juzás május 22 és 23-án
1.50	3.—	6.—	12.—	

Megrendeléseket czélszerűségeből postautalványon kérem.

Nyomatott Számmer Kálmánnál, Székesfejervárott.

Aki szöllöt

vagy házat

venni vagy eladni öhajjt,

ugyszintén ki

érték papírt

venni vagy eladni akar,

úgy forduljon hozzám, mert mindezt a leggyorsabban eszközölöm.

KRAUSZ F. VILMOS

Basa-utca 2. szám.

Törlesztéses kölcsönt

5% kamat

Vidéki bérházakra és földbirtokra

szerzek minden előleg nélkül abban az esetben is, ha magasabb kamatu kölcsönökkel vannak megterhelve.

Leveleket postafordulattal elintéző és a kívánt bővebb felvilágosítást szívesen adja

Sárkány József

Budapest, Váci-körút 21.

Hirdetések a „FEJÉRMEGYEI NAPLÓ" részére

jutányos áron felvételnek a kiadóhivatalban, Szent-István-tér 1. szám.